

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 22. maja 2023. godine
Ref.br.:RK 2189/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI210/22

Podnosilac

Tefik Breznica

Ocena ustavnosti presude
Ac. br. 1464/2021 od 29. juna 2022. godine Apelacionog suda Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednice
Safete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Rezmije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Tefik Breznica, iz sela Veliki Belaćevac, opština Kosovo Polje (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga pred Sudom zastupaju Sadije Mjekiqi i Kreshnik Mjekiqi, advokati iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Ac. br. 1464/2021] od 29. juna 2022. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud), kojom je preinačena presuda [C. br. 4782/19] od 10. novembra 2020. godine Osnovnog suda.
3. Podnosilac zahteva je osporenu odluku primio 28. jula 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 3. [Jednakost pred zakonom], članom 7. [Vrednosti] i članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. (Procesuiranje podnesaka) i 47. (Individualni zahtevi) Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 28. decembra 2022. godine, Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je primio zahtev podnosioca, koji je podneo preko pošte 23. decembra 2022. godine.
7. Dana 30. decembra 2022. godine, predsednica Suda je, odlukom [br. GJR. KI210/22], imenovala sudiju Selvetu Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Enver Peci (članovi).
8. Dana 25. januara 2023. godine, Sud je obavestio zastupnike podnosioca zahteva o registraciji zahteva i na osnovu člana 21. (Zastupanje) i člana 48. (Tačnost podneska) Zakona i pravila 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika tražio od njih da podnesu Sudu punomoćje za zastupanje u postupku pred Sudom.
9. Dana 7. februara 2023. godine, zastupnici podnosioca zahteva su podneli Sudu traženo punomoćje.
10. Dana 27. aprila 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Iz spisa slučaja proizilazi da je podnosilac zahteva bio u radnom odnosu, više od 30 godina, sa Energetskom korporacijom Kosova (u daljem tekstu: EKK) na poziciji „*Operater TS*”.

12. Dana 1. novembra 2018. godine, odlukom [br. 2491/0], EKK je obavestio podnosioca zahteva da mu 24. decembra 2018. godine, zbog navršenih godina za penzionisanje, prestaje radni odnos.
13. Dana 22. novembra 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev EKK-u za isplatu tri jubilarne plate na osnovu člana 52. Opšteg kolektivnog ugovora Kosova.
14. Dana 18. decembra 2019. godine, EKK je odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca.
15. Dana 23. decembra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini-Opšte odeljenje (u daljem tekstu: Osnovni sud) za isplatu tri jubilarne plate od strane poslodavca, EKK-a u ovom slučaju.
16. Dana 10. novembra 2020. godine, Osnovni sud je, presudom [C. br. 4782/19], usvojio u celosti, kao osnovan, tužbeni zahtev podnosioca, kojim se tuženi EKK obavezuje da mu nadoknadi 1.818,00 evra (hiljadu osamsto osamnaest evra) na ime tri jubilarne plate, zajedno sa kamatom stopom u visini od 8% koja se obračunava od dana podnošenja tužbe (23.12.2019. godine), do konačne isplate, kao i troškove parničnog postupka u ukupnom iznosu od 270,00 evra. Osnovni sud je u obrazloženju svoje presude, između ostalog, naglasio da ovo pravo pripada podnosiocu zahteva na osnovu člana 245. Zakona br. 04/L-077 o obligacionim odnosima i Opšteg kolektivnog ugovora Kosova.
17. Dana 18. novembra 2020. godine, EKK je uložio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda, zbog bitnih povreda odredaba ZPP-a, nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
18. Dana 29. juna 2022. godine, Apelacioni sud je, presudom [Ac.br. 1464/2021], usvojio žalbu tuženog EKK-a i preinačio presudu Osnovnog suda [C. br. 4782/19] od 10. novembra 2020. godine, odlučujući da odbije, kao neosnovan, tužbeni zahtev podnosioca za isplatu tri jubilarne plate od strane tuženog EKK-a. Apelacioni sud je u svojoj presudi smatrao da je prvostepeni sud pravilno ocenio činjenično stanje, ali je „*pogrešno primenjeno materijalno pravo u slučaju obaveze tuženog kao u izreci osporene presude [...]. Veće ocenjuje da u takvom slučaju zahtev podnosioca ne nalazi podršku u odredbama Opšteg kolektivnog ugovora, zato što je isti stupio na snagu 1. januara 2015. godine i bio na snazi do 31. decembra 2017. godine nakon njegovog ukidanja od strane socijalnog partnera poslodavca Privredne komore, stoga je isti neprimenljiv u slučaju tužioca*”.
19. Dana 25. oktobra 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo predlog za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti pred Kancelarijom državnog tužioca protiv presude Apelacionog suda [Ac. br. 1464/2021] od 29. juna 2022. godine.
20. Dana 12. decembra 2022. godine, Kancelarija državnog tužioca je, obaveštenjem [KMLC br. 111/2022], obavestila podnosioca zahteva da je istekao zakonski rok za donošenje odluke za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti u smislu odredaba Zakona o parničnom postupku.

Navodi podnosioca

21. Podnosilac zahteva pred Sudom navodi da su mu osporenom odlukom povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 3. [Jednakost pred zakonom], članom 7. [Vrednosti] i članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava.
22. Podnosilac zahteva pred Sudom izričito navodi da je Apelacioni sud u konkretnom slučaju odlučio drugačije u odnosu na nekoliko drugih slučajeva iste prirode. S tim u vezi, podnosilac zahteva ističe da je „došlo i do zakonske povrede odredbe člana 2, stav 1.11 Zakona o zaštiti od diskriminacije – Zakon br. 05/L-021 i da je povređena ravnopravnost strana pod istim uslovima i okolnostima i sa istim tužbenom zahtevom – jubilarne plate“. *Diskriminacija dolazi do izražaja kada sud, i prvostepeni i drugostepeni, u pojedinim slučajevima smatraju da je tužbeni zahtev jubilarnih plata zastareo, a u nekim slučajevima kaže da nema zastarelosti, kao što smo objasnili u gore navedenim primerima“.*
23. U prilog svojim navodima, podnosilac zahteva je podneo niz odluka Osnovnog suda u Prištini i Apelacionog suda, navodeći da su u istim slučajevima drugačije odlučili.
24. Podnosilac zahteva traži od Suda da „pojasni da li postoji rok zastarelosti tužbenog zahteva strane u skladu sa članom 87. Zakona o radu, na osnovu činjenice da je OKUK bio na snazi do 31. decembra 2017. godine, a tužba je konkretnog predmeta za jubilarne plate podneta 23. decembra 2019. godine, a da nisu prošle ni 3 godine“.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 3 [Jednakost pred zakonom]

1. *Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kójom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.*
2. *Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika.*

Član 7 [Vrednosti]

1. *Ustavni red Republike Kosovo se zasniva na načelima slobode, mira, demokratije, jednakosti, poštovanja ljudskih prava i sloboda i vladavine zakona, nediskriminacije, imovinskog prava, zaštite sredine, društvenog prava, pluralizma, podele državne vlasti i tržišne ekonomije.*
2. *Republika Kosovo obezbeđuje jednakost polova kao osnovnu vrednost za razvoj demokratskog društva, jednake mogućnosti učešća žena i muškaraca u politički, ekonomski, društveni i kulturni život i sve ostale oblasti društvenog života.*

Član 24 [Jednakost pred zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovoditi samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

ZAKON br. 03/L-212 O RADU

Član 87 [Rok zastarevanja]

Svi zahtevi iz radnog odnosa zastarevaju u okviru roka od tri (3) godine od dana podnošenja zahteva.

ZAKON O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 245

245.1 Protiv pravosnažne odluke suda javni tužilac može podići zahtev za zaštitu zakonitosti u roku od tri (3) meseca. Rok za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti iz stava 1. ovog člana računa se: a) protiv odluke donošene u prvostepenom sudu, protiv koje nije podneta žalba od dana kada protiv ove odluke nije bilo više moguće uložiti žalbu; b) protiv odluke donošene u drugostepenom sudu, protiv koje nije izjavljena revizija od dana kada je dostavljena, ova odluka je stranki kasnije dostavljena.

245.2 Protiv odluke iz stava 1. ovog člana, donošene u drugostepenom sudu, protiv koje su stranke izjavile reviziju, javni tužilac može podići zahtev za zaštitu zakonitosti samo u roku od trideset (30) dana od dana kada je revizija dostavljena stranki, čija revizija je dostavljena ranije.

245.3 Zahtev za zaštitu zakonitosti ne dozvoljava se protiv odluke da u slučaju revizije ili zahteva za zaštitu zakonitosti odluči nadležni sud za odlučivanje po ovim pravnim sredstvima”.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Sud prvo ocenjuje da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
26. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

27. Sud dalje takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, koji propisuju:

Član 47
(Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
(Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
(Rokovi)

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

28. Sud se dalje poziva i na pravilo 30 [Računanje vremenskih rokova] i pravilo 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika:

Pravilo 30
[Računanje vremenskih rokova]

Vremenski rok određen Ustavom, Zakonom ili Poslovníkom će se računati na sledeći način:

[...]

(3) Kada je rok određen u mesecima, isti ističe na kraj istog kalendarskog dana u mesecu kada se desio taj događaj ili radnja od kada počinje računanje.

(6) Kada se u suprotnom rok završi u subotu, nedelju ili na dan službenog praznika, isti će se produžiti do isteka prvog sledećeg radnog dana.

Pravilo 39
[Kriterijum o prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva”.

29. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud prvo ističe da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Ac. br. 1464/2021] od 29. juna 2022. godine Apelacionog suda, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom.
30. Da bi utvrdio da li je podnosilac zahteva podneo zahtev u propisanom roku od 4 (četiri) meseca, Sud se poziva na datum prijema poslednje odluke podnosioca zahteva i na datum podnošenja zahteva Ustavnom sudu.
31. Na osnovu gore navedenog i na osnovu člana 49. (Rokovi) Zakona, Sud dalje mora oceniti: (i) koja je „konačna odluka“ u smislu člana 113.7 Ustava u vezi sa zakonskim rokom od 4 (četiri) meseca iz člana 49. Zakona, odnosno „odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu“; i (ii) da li je ovaj zahtev podnet u roku od 4 (četiri) meseca propisanog članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika.
32. S tim u vezi, Sud podseća da rok od 4 (četiri) meseca počinje da teče od „odluke o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu“ u procesu iscrpljivanja pravnih sredstava. U tom kontekstu, podnosioci zahteva treba da iscrpe samo delotvorna pravna sredstva, odnosno pravna sredstva čija je prihvatljivost propisana zakonom. Ovo iz razloga što podnosioci zahteva ne mogu da produže stroge rokove definisane Zakonom i Poslovníkom, pokušavajući da ostvare pravna sredstva pred nadležnim organima, koji nemaju zakonsku nadležnost da obezbede zaštitu osnovnih prava i sloboda čiji povredu navode podnosioci zahteva (vidi, između ostalog, slučajeve Suda: KI48/21, podnosilac zahteva: *Xhavit R. Sadrija*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. juna 2021. godine, stav 44; i KI45/21, podnosilac zahteva: *Samedin Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. maja 2021. godine, stav 35; vidi, između ostalog, predmet ESLJP-a: *Mocanu i drugi protiv Rumunije*, zahtevi br. (10865/09, 45886/07 i 32431/08) od 17. septembra 2014. godine, stav 258).
33. Sud primećuje da je u okolnostima konkretnog slučaja, postupak protiv podnosioca zahteva, sproveden pred redovnim sudovima u vezi sa meritumom slučaja, okončan presudom [Ac. br. 1464/2021] od 29. juna 2022. godine Apelacionog suda. Nakon prijema poslednje navedene, podnosilac je koristio pravno sredstvo po zahtevu za zaštitu zakonitosti, koje je, na osnovu obrazloženja obaveštenja državnog tužioca, podneo van zakonskog roka propisanog Zakonom o parničnom postupku.
34. Što se tiče zahteva za zaštitu zakonitosti koji je podnet državnom tužiocu, Sud primećuje da se radi o pravnom sredstvu koje nije neposredno dostupno podnosiocu zahteva, već zavisi od „posrednika“, a u konkretnom slučaju, „posrednik“ je državni tužilac, i ono se, kao takvo, ne razmatra od strane Suda (vidi, slučaj ESLJP-a: *Tanase protiv Moldavije*, presuda od 27. aprila 2010. godine, stav 122, i slučaj: KI184/18, podnosilac zahteva: *Ilir Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 26. avgusta 2019. godine, stav 49).
35. Sud dalje dodaje da u slučaju podnosioca zahteva, nakon prijema presude [Ac. br. 1464/2021] od 29. juna 2022. godine Apelacionog suda, ništa nije sprečilo podnosioca da se obrati Sudu.
36. Shodno tome, na osnovu člana 49. Zakona i pravila 39 (1) (c) Poslovnika, „odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu“ je presuda [Ac. br. 1464/2021] od 29. juna

2022. godine Apelacionog suda, koja je bila konačna. U tom kontekstu, Sud mora dalje da oceni da li je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev Sudu u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika.

37. Iz spisa predmeta, Sud primećuje da je podnosilac zahteva odluku o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu, prema gore navedenoj definiciji Suda, primio 28. jula 2022. godine, dok je zahtev podneo Sudu 23. decembra 2022. godine, što znači da je zahtev podnosioca podnet van zakonskog roka.
38. Sud u tom smislu podseća da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, u skladu sa članom 49. Zakona i shodno pravilu 39 (1) (c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji se odnose na ustavna pitanja razmatraju u razumnom vremenskom roku i da ranije odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (vidi, između ostalog, slučajeve Suda: KI128/21, podnosilac zahteva: *Shkelzen Mustafa*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. septembra 2021. godine, stav 40; i KI64/21, podnosilac zahteva: *Ali Gjonbalaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 29. jula 2021. godine, stav 38; i vidi takođe, između ostalog, slučaj ESLJP-a: *Kevin O'Loughlin i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 23274/04*, odluka od 25. avgusta 2005. godine).
39. U zaključku, na osnovu gore obrazloženih razloga, Sud utvrđuje da zahtev podnosioca nije podnet u zakonskom roku definisanom članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika i stoga, Sud ne može da razmotri meritum slučaja, odnosno da li su osporenim presudom povređena osnovna prava i slobode podnosioca zahteva zagarantovana Ustavom.

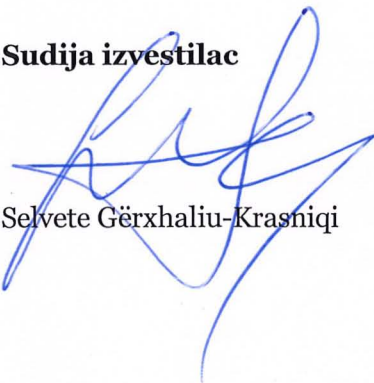
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, dana 27. aprila 2023. godine , jednoglasno

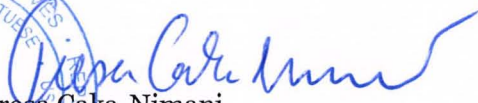
ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

